

Jaarverslag 2022

JWS

Johannes Wier Stichting
voor gezondheidszorg
en mensenrechten

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	2
2. Inleiding.....	2
3. Actualiteiten en trends in de Nederlandse gezondheidszorg in 2022	3
4. De JWS-activiteiten in 2022	4
4.1 De organisatiestructuur	4
4.2 Werkgroep Taalbarrières & Oprichting Werkgroep Drempels toegang tot zorg.....	5
4.3 Werkgroep ouderen	7
4.4 Werkgroep mensenrechten in het medisch curriculum	7
4.5 Werkgroep Jongerenennetwerk.....	8
4.6. Werkgroep Isolatie in (Vreemdelingen-) Detentie (ISO).....	8
4.7 Werkgroep communicatie	9
4.8 Werkgroep Mensenrechteneducatie	10
4.10 Medische begeleiding bij honger- en dorststakingen.....	11
4.11 Bijdrage aan schaduwrapportages	11
5. Interne organisatie.....	11
5.1 Het bestuur van JWS.....	11
5.2 Het secretariaat	12
5.3 Het Comité van Advies.....	12
5.4 Vrijwilligers	12
5.7 Overige samenwerking	13
6. Samenstelling bestuur	13
6.1 Het bestuur	13
6.2 Het secretariaat	13
6.3 Comité van Advies	14
6.5 Redactie E-zine.....	14
7. Contact	14

1. Voorwoord

Hierbij bieden we u ons jaarverslag 2022 aan. De belangrijke ontwikkelingen van het jaar in de gezondheidszorg, met name die in relatie stonden met de mensenrechten, worden hierin beschreven. Daarnaast staan alle activiteiten van onze organisatie beschreven, en de ontwikkelingen in de groep vrijwilligers. De Johannes Wier Stichting bleef in 2022 een organisatie die geheel door vrijwilligers werd gerund. We wensen u veel leesplezier.

2. Inleiding

In dit jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de activiteiten van de Johannes Wier Stichting (JWS), inclusief een beschrijving en overzicht van de organisatie. De financiële verantwoording 2022 is beschreven in het financieel jaarverslag, welke separaat op onze website is gepubliceerd.

JWS is een onafhankelijke mensenrechtenorganisatie van en voor professionals in de zorg en heeft, volgens de statuten, tot doel *“de bevordering en naleving van de mensenrechten op het gebied van of in samenhang met de gezondheidszorg, zoals neergelegd in internationale verdragen en geformuleerd door de Verenigde Naties en haar organen en de nationale en internationale ethische codes en verklaringen van de werkers in de gezondheidszorg [...], alles in de ruimste zin des woords.”*

Om dat doel te bereiken stimuleert en mobiliseert de stichting professionals in de zorg om de eerbiediging van het recht van eenieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid in Nederland te bevorderen (het ‘recht op gezondheid’). Voor de invulling van het ‘recht op gezondheid’ baseert JWS zich vooral op artikel 12 van het Internationale Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR) en de uitwerking van dat artikel in *General Comment* no. 14 door het Comité dat toezicht houdt op de naleving van het IVESCR.

JWS is een vrijwilligersorganisatie en richt zich inhoudelijk op een beperkt aantal speerpunten om zich met duidelijke boodschappen en positiebepalingen op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg te profileren. Zij zet zich in om ervoor te zorgen dat professionals in de zorg het ‘recht op gezondheid’ respecteren. JWS richt zich van oudsher op de gezondheidszorg voor kwetsbare groepen in de Nederlandse samenleving en zal dat ook in de komende jaren blijven doen. Waar nodig verzamelt JWS signalen over misstanden in de zorg en kaart deze aan bij betreffende autoriteiten. JWS draagt bij aan schaduwrapportages ten aanzien van die internationale verdragen die (mede) ‘het recht op gezondheid’ betreffen.

JWS ziet zichzelf als kenniscentrum en denktank. Kenniscentrum door het aanbieden van voorlichting en educatie over het ‘recht op gezondheid’ aan professionals in de zorg; denktank door het organiseren van debatten, bijeenkomsten en werkgroepen over actuele onderwerpen vanuit het mensenrechtenperspectief. JWS wil de toegankelijkheid en kwaliteit van haar diensten en producten waarborgen door regelmatig evaluaties van haar activiteiten te verrichten en daaruit lering te trekken.

3. Actualiteiten en trends in de Nederlandse gezondheidszorg in 2022

De gezondheidszorg in het jaar 2022 stond nog steeds in het teken van de COVID-19-pandemie. In het begin van het jaar waren er nog veel besmettingen, maar halverwege het jaar nam het aantal besmettingen af en kon de samenleving ook meer open. In het najaar van 2022 werden geleidelijk aan alle maatregelen tegen de ziekte afgeschaald, en kon de maatschappij zich weer opmaken voor een coronavrije periode. Dat betekende niet dat de ziekte helemaal verdwenen was, maar er hoefde minder rekening mee gehouden worden omdat de ernst van ziekte ook afnam.

Langzamerhand werd wel duidelijk dat er veel uitgestelde zorg was door het grote beroep dat op zorgverleners was gedaan in verband met de zorg voor de vele coronapatiënten. Ook kwam er geleidelijk aan meer duidelijkheid over het tekort aan zorgverleners, op allerlei gebied. Dat betekende een toename aan wachtlijsten.

In de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) werd de situatie nog penibeler. Wachttijden tot acht maanden voor een intake werden steeds normaler, en dat gaf meer druk op de eerste lijn. De GGZ had ook te maken met problematiek die door de pandemie was veroorzaakt, zoals toenemende eenzaamheid en daardoor depressies, vooral bij jongeren.

De pandemie was nauwelijks in een rustiger periode beland of een nieuwe crisis deed zich voor als gevolg van de veroveringsoorlog die op 24 februari 2022 door Rusland in Oekraïne werd gestart. Veel vluchtelingen bleven in de buurstaten van Oekraïne zoals Polen en Hongarije: landen die eerder niet bekend waren met vluchtelingen. Het aantal asielzoekers dat naar Nederland kwam nam snel toe. Hier had de overheid duidelijk niet op gerekend, zodat op aantal plaatsen in de opvang van asielzoekers al snel een groot tekort bleek. Veel asielzoekers moesten daarom buiten slapen in Ter Apel, bij het eerste aanmeldpunt waar asielzoekers zich moeten melden. Dit was ook uit gezondheidsoogpunt een volkomen onwenselijke toestand. Samen met andere organisaties heeft JWS daartegen geprotesteerd bij de overheid. Internationale organisaties zoals Artsen zonder Grenzen moesten voor het eerst in Nederland te hulp schieten om acute gezondheidszorgproblemen op te vangen.

De oorlog in Oekraïne veroorzaakte een enorme stroom vluchtelingen in Europa. Naar expertise met vluchtelingen werd ook gevraagd bij Nederlandse experts op dat gebied. Uiteindelijk kwamen ook veel Oekraïners in Nederland terecht, zowel bij opvanggezinnen als in grote opvanglocaties. Doordat ze verschillend werden behandeld dan andere vluchtelingen, en ze ook meteen een werkvergunning kregen, was hun situatie ook vaak veel beter, dit ondanks de zorgen die de Oekraïense vrouwen en moeders hadden over de achtergelaten mannen en hun strijd tegen de Russische agressie en moordzucht. Langzamerhand werd er ook meer duidelijk over de oorlogsmisdaden die de Russische soldaten hadden gepleegd. Voor de Oekraïners in Nederland was er gelukkig meteen een zorgverzekering geregeld. De tolken waren ook snel geregeld dankzij acties van JWS: zie onder Werkgroep Taalbarrières hieronder.

4. De JWS-activiteiten in 2022

4.1 De organisatiestructuur

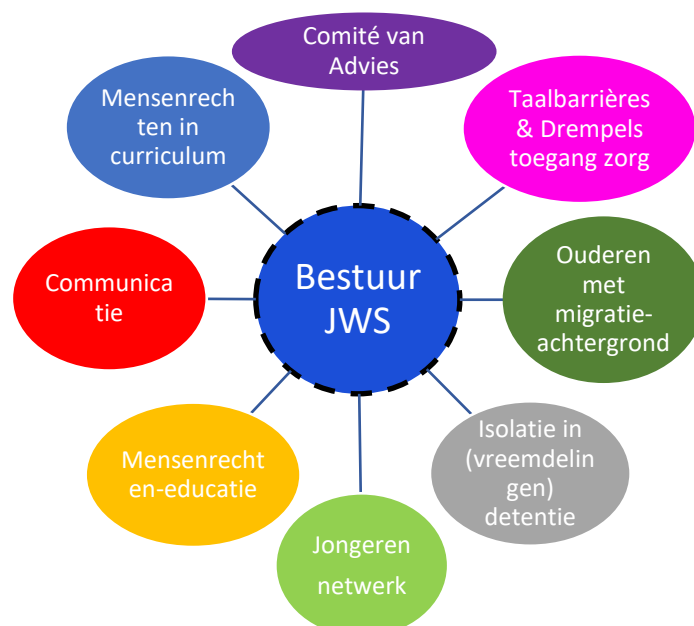
JWS heeft sinds 2021 de organisatiestructuur aangepast, beschreven en zichtbaar gemaakt op de [website](#). De activiteiten vinden plaats in werkgroepen in plaats van projecten. Artikel 5, lid 4 van de statuten geeft het bestuur (= het Algemeen Bestuur) de bevoegdheid om voor bijzondere werkzaamheden commissies in het leven te roepen. De werkwijze van deze commissies wordt geregeld in een huishoudelijk reglement (HR) conform artikel 10 van de statuten. In plaats van commissies spreken we tegenwoordig over 'werkgroepen'. Alle werkgroepen zijn door het Algemeen Bestuur (AB) vastgestelde werkgroepen.

Kenmerken van een werkgroep

1. Deze wordt door het AB in het leven geroepen en ook weer opgeheven.
2. De opdracht of missie van de werkgroep is door het AB bepaald of wordt door de leden van een nieuwe werkgroep geformuleerd en krijgt goedkeuring van het AB.
3. Elke werkgroep heeft een coördinator en/of is via een of meer bestuursleden verbonden aan het bestuur van de stichting.
4. De werkgroep stelt jaarlijks een begroting op dat gekoppeld is aan een werkplan (jaarprogramma). Het werkplan en de begroting worden in het AB vastgesteld.
5. De coördinator rapporteert aan een aangewezen lid/leden van het AB (linking pin).
6. De werkgroep, met haar leden en opdracht, staat beschreven op de website van de stichting.
7. De werkgroep doet verslag van haar werkzaamheden en bereikte resultaten in het jaarverslag van de stichting.

Doel organogram

Doel van het organogram is de activiteiten van de JWS zichtbaar te maken: welke kennis zit waar en bij wie. Zie ook [hier](#) op de website. Elke werkgroep heeft een doelstelling en werkplan passend bij de missie en visie van de JWS en dat is beschreven op de website. Dat geldt ook voor de samenstelling van iedere werkgroep en de rol- verdeling van de leden. Een heldere organisatiestructuur bevordert de inhoudelijke continuïteit van de activiteiten overeenkomstig de doelstelling van de stichting.

4.2 Werkgroep Taalbarrières & Oprichting Werkgroep Drempels toegang tot zorg

A. Leden werkgroep Tolken (vervolg):

- Simone Goosen (campagneleider)
- Ondersteuning vanuit het bestuur
 - Alies Struijs (voorzitter JWS)
 - Alette Broekens (lid Algemeen Bestuur JWS)
 - Petra de Jong (vicevoorzitter JWS - incidenteel)
- Externe (ingehuurde) ondersteuning:
 - Marieke de Ridder (tekstschrijver)
 - Piet van Os (conceptdenker/ontwerper)
 - Janna Beijers (communicatie JWS).

Missie/doel: gelijke toegang en kwaliteit van zorg voor iedereen, ook voor mensen die de taal (nog) niet machtig zijn.

Activiteiten: voortzetting van de campagne 'Tolken terug in de zorg, alstublieft' (gestart najaar 2019). Een greep uit de belangrijkste activiteiten en resultaten:

1. Activiteiten gekoppeld aan de uitvoering van de door 128 van de 150 Kamerleden ondertekende motie van Kamerleden Wieke Paulusma (D'66) en Mirjam Bikker (CU) (aangenomen 2 november 2021). Dit heeft o.a. geresulteerd in een onderzoek uitgevoerd door Berenschot in opdracht van Ministerie van VWS: een onderzoek naar de huidige situatie van de inzet en financiering van tolken in de zorg en het sociaal domein. JWS heeft de onderzoekers stevig op weg geholpen door het aanreiken van kennis, literatuur en contacten. Na uitkomen van het rapport heeft een revisie plaatsgevonden mede dankzij JWS als kritische lezer. VWS heeft 16 december een brief aan de Kamer gestuurd over het rapport en de uitvoering van de motie.
Geregeld wordt door JWS afgestemd met Kamerleden, patiënten- en beroepsorganisaties, VWS en Zorgautoriteit (NZa) over voortgang en gepleit voor vervolgstappen.
2. Gesprekken met VWS, NZa en beroepsorganisaties om de financiering van tolkenkosten voor verloskundigen en kraamverzorgenden per 2023 gerealiseerd te krijgen.
3. Communicatie:
 - a. de websites 'Zo schakelt u een tolk in' en 'Tolken terug in de Zorg' worden goed bezocht (>14.000 bezoekers). Overheidswebsites, zoals van het RIVM, maar ook Pharos en beroepsorganisaties verwijzen naar deze sites. Regelmatig worden updates geplaatst vanwege nieuwe ontwikkelingen. Bijvoorbeeld aanvulling met informatie over de inzet van tolken voor Oekraïners.
 - b. Simone Goosen heeft verschillende presentaties en gastcolleges gegeven. Extern bij de Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen, twee UMC's, de KNOV over de regeling voor verloskundigen en kraamverzorgenden en intern bij het Comité van Advies van JWS en het symposium van JWS.
 - c. Journalisten van Argos op de hoogte houden en bijdrage aan radioreportage 'Nog steeds spraakverwarring in de spreekkamer'.
 - d. De posts van Simone Goosen op LinkedIn over de inzet van tolken levert duizenden likes en tienduizenden views op. Dit draagt bij aan (naams)bekendheid, draagvlak, op de hoogte houden en ook weer nieuwe ingangen en ondersteuning.
4. Bewustwordingsactiviteiten zijn daarnaast in 2022 voortgezet o.a. door het ontwikkelen van twee flyers, gericht op jong artsen en op professionals in de zorg en het sociale domein.

Resultaten

Vanaf 2023 kunnen verloskundigen en kraamverzorgenden een voor de zorg noodzakelijke tolk declareren, net als in de GGZ (vanaf 2022). Hiervoor is in 2022 stevig gepleit bij de NZA en beroepsorganisaties in de geboortezorg. Voor de zorg voor vluchtelingen uit Oekraïne kunnen vanaf juni 2022 gratis tolken worden ingezet, mede dankzij pleitbezorging en ondersteuning ministerie door Simone/JWS. Twee flyers zijn uitgebracht van de 'Dit is een kind en geen tolk' posters met ervaringen van professionals om de boodschap – laat kinderen niet tolken - te illustreren.

De website Zo schakelt u een tolk in is altijd actueel.

B. Leden werkgroep Drempels in de toegang tot zorg

- Jojanneke van Amesfoort, arts (i.o.) obstetrie en gynaecologie
- Meltem Yildirim, masterstudent moleculaire geneeskunde (tot halverwege 2022)
- Alette Broekens, adviseur publieke gezondheid
- Alies Struijs, beleidsmedewerker ethiek ministerie VWS, en voorzitter JWS
- Maud Beljaars, jurist

Bijeenkomsten

We hebben als werkgroep 3 online overleggen gehad. Daarnaast had een deel van de leden tweewekelijks voortgangsoverleg met Simone Goosen, campagneleider Tolken terug in de zorg. (zie verslag hierboven). En er zijn afzonderlijke activiteiten geweest rondom de voorbereiding van flyers.

Activiteiten

Om onze focus te verleggen als vervolg-werkgroep op de inzet van de tolken, hebben we gekeken waar drempels in de toegang tot de zorg liggen. We deelden informatie over cultuursensitieve zorg en de scholingen die er op dit gebied in ziekenhuizen worden gegeven. Onze conclusie is: er is al veel aanbod maar mogelijk is er meer aandacht nodig voor de implementatie, voor houding en vaardigheden. Doordat 2 leden van de werkgroep in 2022 toch ook nog betrokken zijn geweest bij de campagne Tolken terug in de zorg is vanuit deze werkgroep ook in 2022 nog aandacht geweest voor activiteiten betreffende tolken/vertalingen.

We hebben geïnventariseerd welke vertaalapps in de zorg worden gebruikt en geanalyseerd onder welke voorwaarden dat een geschikt middel is. Er was contact met Pharos over het gebruik van vertaalapps, het toezicht op de kwaliteit daarvan en de ontwikkeling van e-healthvormen die geschikt zijn voor groepen met minder taal- en gezondheidsvaardigheden. Met ondersteuning van Marieke de Ridder zijn twee flyers gemaakt over het project Tolken terug in de zorg, één geschikt voor opleidingen, jongeren, ziekenhuizen, en één voor de publieke gezondheid en sociaal domein.

Het symposium dat JWS op 4 november organiseerde ging over de toegang tot zorg voor verstandelijk gehandicapten en de 'dubbele' drempel als er ook nog een taalprobleem meespeelt. Hierover is een verslag te vinden op de website.

Op 4 november was een van onze leden aanwezig bij de najaarsvergadering van de Vereniging voor gezondheidsrecht met het thema toegang tot de zorg voor kwetsbare groepen. In vier presentaties

werd de aandacht gericht op hindernissen in de toegang tot de zorg, voor ongedocumenteerden, daklozen en voor mensen met complexe psychiatrische problematiek. Naar aanleiding hiervan is mr. dr. Emke Plomp (jurist en psychiater) contact gelegd voor een bij JWS te houden presentatie in 2023. Zij heeft in het najaar gelegenheid daarvoor. Op de website van de JWS staat een samenvatting van die presentaties.

4.3 Werkgroep ouderen

De werkgroep is erop gericht om zich in te zetten voor bewustwording en het versterken van kennis onder professionals in relatie tot ouderen voor wie gelijke toegang en kwaliteit tot zorg ontbreekt of tekortschiet. De werkgroep wil blinde vlekken in de ouderenzorg signaleren, in het bijzonder in de zorg voor kwetsbare ouderen met een migratieachtergrond die zelfstandig wonen in de wijk.

Leden:

- Anne van der Zon, specialist ouderengeneeskunde, De Waalboog te Nijmegen | coördinator (tot najaar 2022)
- Alies Struijs, senior beleidsmedewerker ethiek Ministerie van VWS voorzitter JWS | lid, achtervang en contactpersoon
- Cyril Sedney, verpleegkundige VVT sector | lid
- Willemijn Put, junior beleidsadviseur, KNMG | lid (mede vanuit JWS jongeren netwerk).
- Alette Broekens, adviseur publieke gezondheid | lid

De Werkgroep Ouderen is in 2022 doorgegaan met de focus op en de activiteiten die in 2021 gestart zijn, namelijk het richten op zelfstandig wonende ouderen met een migratieachtergrond. In het bijzonder wil de werkgroep voor deze doelgroep bewustwording creëren ten aanzien van palliatieve zorg, dementie en cultuur-sensitieve zorg. In 2022 heeft de werkgroep hiervoor een thema dossier opgesteld. Deze is in het najaar op de website geplaatst en via LinkedIn onder de aandacht gebracht met de uitnodiging hierop aanvullingen te geven.

In het themadossier is een verzameling te vinden van actuele onderzoeken, handige tools en adviezen, verwijzingen naar waar verdere informatie te vinden is. Dit is voor veel verschillende doelgroepen gedaan. Onderwerpen die bijvoorbeeld terug te vinden zijn in dit dossier zijn: toegang tot zorg en cultuur-sensitieve zorg, ongedocumenteerde ouderen, dementie, palliatieve zorg. Op de LinkedInpost is veel gereageerd en zijn goede aanvullingen gedaan die vervolgens in het themadossier zijn verwerkt. Op deze manier is het themadossier een dynamisch geheel en up-to-date.

Als afsluiting van haar werkzaamheden van de Werkgroep Ouderen, waarvan zij ook de voorzitter was, is Anne van der Zon geïnterviewd voor het E-zine van JWS. Deze aflevering is in februari begin 2023 uitgekomen.

4.4 Werkgroep mensenrechten in het medisch curriculum

Doel van deze werkgroep is een duurzame plaats voor mensenrechtenkennis in het medisch curriculum te bewerkstelligen.

Leden:

- Alicia Dibbets, zelfstandig onderzoeker mensenrechten, bestuurslid JWS (tot 1-9-2022)

- Richard Starmans, huisarts, bestuurslid JWS
- Leden van het Jongerenennetwerk

Activiteiten

De activiteiten zijn door uitval en vertrek van een van de bestuursleden en dus onderbezetting tijdelijk stil komen te liggen en zullen in 2023 weer opgepakt worden.

4.5 Werkgroep Jongerenennetwerk

Het jongerenennetwerk is in het leven geroepen om de doelen die de JWS nastreeft, onder de aandacht te brengen bij een breder publiek. Het jongerenennetwerk bestaat uit een enthousiaste groep net afgestudeerde jonge professionals en studenten met diverse achtergronden - variërend van juridisch tot medisch. De werkgroep is nog in de opstartende fase en is in 2022 eens per twee maanden samengekomen, hebben samen geluncht om de doelen van de werkgroep vast te stellen en een plan van aanpak te maken. Doel voor 2022 was het maken van een webflyer om te verspreiden onder andere jonge zorgprofessionals om zo het werk van JWS bekend te maken onder deze groep. Dit is gelukt. Verder hebben deelnemers van de werkgroep ondersteund bij het Symposium van JWS en nemen deel aan andere werkgroepen van JWS.

Het jongerenennetwerk wordt ondersteund door twee bestuursleden vanuit JWS. Tot op heden hebben de volgende bestuursleden het jongerenennetwerk ondersteund:

- Alicia Dibbets (tot medio 2022)
- Irma Hein

Voor de meest recente samenstelling van het jongerenennetwerk kan de volgende link worden geraadpleegd: <https://www.johannes-wier.nl/wat-doen-wij/werkgroepen/jongerenennetwerk/>

4.6. Werkgroep Isolatie in (Vreemdelingen-) Detentie (ISO)

De multidisciplinaire werkgroep is in de zomer 2022 opgericht op initiatief van de Johannes Wier Stichting (JWS) en de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)

De werkgroep "Isolatie in (Vreemdelingen-)Detentie" zet zich in voor de afschaffing van de eenzame opsluiting als strafmaatregel in het gevangeniswezen en de vreemdelingenbewaring. De reden hiervoor is dat dit wetenschappelijk aangetoond tot ernstige psychische schade kan leiden en ineffectief is omdat de isolatie niet tot gedragsveranderingen leidt.

De werkgroep zet zich daarnaast ervoor in dat de (soms noodzakelijke) isolatie als ordemaatregel (om de orde en veiligheid te herstellen) als ultimum remedium bij noodsituaties en dan zo kort mogelijk wordt opgelegd. De ordemaatregel mag nooit worden toegepast als verkapte straf, iets wat niet zelden wel gebeurt. De isolatie moet daarom, zoals vereist bij isolatie in de GGZ, aan strenge registratie, medische begeleiding en monitoring c.q. toezicht door externe onafhankelijke toezichtsorganen voldoen.

Aangezien de kennis over de schadelijke effecten van eenzame opsluiting bij verplegend personeel, huisartsen en psychiaters, justitieambtenaren en politici nog vaak onvoldoende is zal de werkgroep zich ook richten op kennisgeving en het creëren van draagvlak voor de afschaffing van de eenzame opsluiting.

Leden 2022

- Thomas Rinne, psychiater, NVvP, Comité van advies JWS
- Imma van Galen, psychiater, NVvP
- Willemijn Put, jurist gezondheidsrecht, beleidsadviseur KNMG, bestuurslid JWS
- Anton van Kalmthout, emeritus hoogleraar Strafrecht en Vreemdelingenrecht, Comité van advies JWS
- Henk Smid, agendalid, voormalig directeur ZonMw, Comité van advies JWS
- Revijara Oosterhuis, Projectmanager en Coördinator Stichting LOS - Meldpunt Vreemdelingendetentie
- Corstiaan Bruinsma, psychiater, NVvP
- Ronald Rijnders, psychiater, NVvP
- Ragna Boerma, psychiater, NVvP

Resultaten 2022:

- 1 Inbedding van de werkgroep i.o. in de oprichtende organisaties en het creëren van draagvlak:

De werkgroep is door het bestuur van JWS als officiële werkgroep van de JWS erkend. W. Put is als bestuurslid van de JWS tot de werkgroep toegetreden. Bij de NVvP is de werkgroep verbonden met de besturen van de afdelingen Transculturele Psychiatrie vertegenwoordigd door I. van Galen-Oosterkamp, en de Forensische Psychiatrie waarnemend door Th. Rinne tot een bestuurslid is benoemd dat lid wordt van de werkgroep. Verder is er een verbinding gelegd met Prof. N. Mulder, voorzitter NVvP en mevrouw N. Sax, directeur van de NVvP.

- 2 Kennisspreiding:

De werkgroep heeft een symposium over isolatie in detentie bij het Voorjaarscongres van de NVvP in 2023 met de titel 'Separatie, isolatie en eenzame opsluiting: de praktijk in (vreemdelingen)detentie' ingediend, dat door de wetenschappelijke commissie is geaccepteerd.

- 3 Ontwikkeling campagne:

Er zijn lijnen uitgezet en er heeft een oriënterend gesprek met beleidsadviseurs van de NVvP en de Federatie van Medisch Specialisten over mogelijke ingangen bij de pers voor media-uitingen en bij de politieke partijen voor de ontplooiing van lobbyactiviteiten. Ondersteuning is toegezegd.

4.7 Werkgroep communicatie

Het doel van de werkgroep is het zichtbaar maken van de missie en activiteiten van JWS, het vergroten van de achterban en de binding met de leden en achterban versterken.

Leden:

- Janna Beijers, algemeen communicatiemedewerker (tot 1-9-2022)
- Petra de Jong, vicevoorzitter JWS
- Hans Rohlof, secretaris JWS
- Alicia Dibbets, bestuurslid JWS (tot 1-9-2022)
- Yfke Prins, algemeen communicatiemedewerker (vanaf 1-11-2022)

Activiteiten en resultaten:

- Een nieuwe communicatiemedewerker (Yfke Prins) is gestart na het vertrek van Janna Beijers
- In november 2022 heeft er een symposium plaatsgevonden. De werkgroep heeft dit op de sociale media gepromoot. De totstandkoming van het e-zine naar aanleiding van het symposium nam meer tijd dan voorzien. De verzending is daarom uitgesteld naar begin 2023.
- Daarnaast is het nieuwe themadossier 'Zorg voor ouderen met een migratieachtergrond in de laatste levensfase' geredigeerd. De werkgroep heeft dit themadossier op de website geplaatst en gepromoot op social media. De post op LinkedIn is door 2073 mensen gezien.
- De sociale media zijn gedurende het jaar onderhouden. De focus hierin ligt op LinkedIn en op de website. Deze bieden namelijk een goede mogelijkheid om de missie van JWS inhoudelijk te verspreiden onder professionals. In 2022 zijn 21 berichten op LinkedIn geplaatst met diverse inhoud (promotie symposium; informeren interne JWS-activiteiten en vacatures; JWS-gerelateerde externe artikelen). Momenteel heeft de LinkedIn pagina 514 volgers, een stijging van 134 ten opzichte van vorig jaar. Daarnaast wordt de website gedurende het jaar onderhouden.

Het E-zine, het digitale tijdschrift van JWS, dat meestal naar aanleiding van een symposium of een webinar verschijnt is in het afgelopen jaar niet uitgekomen en kon om praktische redenen niet eerder dan begin 2023 uitgebracht worden. Zie verder onder par. 4.9 Jaarsymposium en webinar.

4.8 Werkgroep Mensenrechteneducatie

De Werkgroep Mensenrechteneducatie is gericht op gezondheidsmedewerkers die veel te maken hebben met kwetsbare groepen in de samenleving, en die zorg moeten dragen voor het recht van iedere ingezetene van Nederland op een goede gezondheid, en goede gezondheidszorg. Dit betekent ook dat zij alert zijn op schendingen van mensenrechten. Om dit doel te realiseren is de werkgroep Mensenrechteneducatie onder meer verantwoordelijk voor het (laten) organiseren van jaarlijks een symposium en een webinar. Voor ieder symposium of webinar wordt een aparte commissie ingesteld bestaande uit leden van het Algemeen Bestuur. Deze commissie doet een voorstel aan het AB voor het thema, werkt dat uit, vraagt sprekers en zorgt ervoor dat allerlei praktische zaken geregeld worden, zoals uitnodiging, werving deelnemers, registratie, dagvoorzitterschap, verslaglegging en de praktische organisatie van de bijeenkomst. De invulling van webinar/symposium in 2022 wordt in de volgende paragraaf apart besproken.

Daarnaast draagt de werkgroep zorg voor uitbreiding en onderhoud van de themadossiers op de website, en onderhoudt en promoot e-learnings. Dit alles wordt gedaan met de missie om bewustwording en kennis onder professionals te versterken en oog te hebben voor de mensen voor wie gelijke toegang en kwaliteit tot zorg ontbreekt of tekortschiet.

Leden:

- Hans Rohlof, psychiater, secretaris JWS, verantwoordelijk voor webinars en symposia, en contactpersoon.
- Alies Struijs, ethicus, voorzitter JWS, verantwoordelijk voor update en onderhoud e-learnings

Er is aandacht besteed aan het onderhoud van de website en de e-learningmodules. Leden van het Jongerenennetwerk hebben de e-learnings doorlopen aan de hand van een enquête die is opgesteld door leden van het bestuur. De afronding hiervan moet nog plaatsvinden omdat tijdens deze rondgang bleek dat een van de e-learning modules 'Ethische dilemma's in de ggz aan asielzoekers' een defect vertoonde. Dit probleem kon gedeeltelijk worden verholpen. Met de makers van de e-learning is

inmiddels een afspraak gemaakt om de overige problemen op te lossen. Besloten is om na reparatie van deze e-learning voor alle drie e-learning modules accreditatie aan te vragen en de aandacht op de e-learnings met een extra actie te promoten.

Ook is de website onder handen genomen. In goede afstemming met wensen van JWS zijn er afspraken gemaakt met Buro Staal voor regelmatig (technisch) onderhoud van de website. We zijn Buro Staal dankbaar voor de soepele en sympathieke manier waarop het ons ondersteuning biedt.

4.9 Jaarsymposium en webinar 2022

Dit jaar bestond de voorbereidingscommissie van het symposium/webinar uit Alette Broekens, Richard Starmans, Willemijn Put en Petra de Jong. Aanvankelijk wilde de commissie voor het voorjaar een bijeenkomst organiseren over een thema gerelateerd aan de opvang en hulpverlening van een grote groep vluchtelingen uit Oekraïne en dat tegen het licht houden in verhouding tot hulp aan andere vluchtelingen. Is er sprake van onrechtvaardige verschillen in behandeling?

In de voorbereiding bleek dat dit onderwerp precair en mogelijk nog te prematuur lag voor bespreking in een symposium of webinar. Na veel wikken en wegen stelde de commissie voor een andere weg in te slaan en een onderwerp te kiezen en dat uit te stellen tot het najaar. Op 4 november vond het jaarsymposium *'Ik snap het niet en daarom moet ik extra mijn best doen'* plaats. Dit symposium ging over de toegang tot zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking en daar bovenop ook nog een taalprobleem. Hoewel niet druk bezocht was het inhoudelijk een heel betrokken en aansprekend symposium. Een verslag vindt u op [onze website](#). In [het E-zine dat begin 2023](#) uitkwam kunt u ook meer lezen over dit symposium.

4.10 Medische begeleiding bij honger- en dorststakingen

Regelmatig krijgt JWS vragen over medische begeleiding bij hongerstakers. Als die niet door één van de deskundigen van onze contactgroep kunnen worden afgehandeld, kunnen ze in het algemeen nog terecht bij Fransje Snijders, de oud-voorzitter van de JWS, die daar deskundig in is.

4.11 Bijdrage aan schaduwrapportages

In 2022 werd aan JWS geen bijdrage aan schaduwrapportages gevraagd.

5. Interne organisatie

5.1 Het bestuur van JWS

Het Dagelijks Bestuur is vijfmaal bijeengevoerd in 2022, het Algemeen Bestuur viermaal. Eenmaal viel de vergadering van het AB uit omdat deze kort voor de bijeenkomst met het Comité van Advies plaats zou vinden. In de samenstelling van het bestuur is tijdens het jaar 2022 veel gewijzigd. Na de maximale bestuurstermijn van 8 jaar namen we afscheid van de penningmeester en vonden we op tijd weer nieuwe penningmeester. De vicevoorzitter heeft na 5 jaar bestuurslidmaatschap vanwege andere drukke bestuurswerkzaamheden van haar beroepsgroep moeten bedanken voor haar bestuurslidmaatschap. Gelukkig blijft zij als actieve vrijwilliger betrokken bij JWS. Voor een van de AB leden was het lidmaatschap niet te combineren met haar privé- en werksituatie waardoor ze het bestuur heeft moeten verlaten. Met nog twee te verwachten vacatures in het DB vanwege een aflopende bestuurstermijn komt de continuïteit van Dagelijks Bestuur onder druk te staan. Een

delegatie van het bestuur heeft onderzocht welke mogelijkheden de statuten bieden om in deze leemte te voorzien. Begin 2023 wordt dit verder opgepakt.

De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur verliepen elektronisch via beeldbellen (Zoom). De vergaderingen van het Algemeen Bestuur werden (nog) ook grotendeels per Zoom gehouden. In de toekomst zullen we vaker ook weer live vergaderen.

5.2 Het secretariaat

Het secretariaat is tot januari 2022 uitgevoerd door Ashley Fenne, een studente pedagogiek. De vacature die na haar vertrek ontstond is helaas nog niet opgevuld. Er wordt wel moeite gedaan via allerlei kanalen deze vacature weer te vervullen.

5.3 Het Comité van Advies

In 2022 heeft het Comité van Advies samen met het hele Algemeen Bestuur een live bijeenkomst gehad op 16 mei 2022 in de Embassy of the Free Mind. Dat was een hele inspirerende bijeenkomst waaruit ook weer nieuwe initiatieven ontstonden. Zo hebben drie leden van het CvA het initiatief genomen een werkgroep te beginnen over Isolatie in (vreemdelingen)detentie (zie onder par. 4.6). CvA leden hebben ook aangegeven dat zij meer actieve betrokkenheid bij de activiteiten zoals symposia of webinars op prijs stellen en stelden voor niet een maar twee keer per jaar elkaar te treffen, een keer live en een online. De voorzitter houdt tussentijds het CvA op de hoogte als weer nieuwe ontwikkelingen binnen JWS te melden zijn of als advies gewenst is. Wij zijn ons Comité van Advies dankbaar voor hun bereidwillige inzet, zinvolle adviezen en morele steun die zij ons elk jaar weer bieden.

5.4 Vrijwilligers

We zijn in de eerste plaats Simone Goosen bijzonder dankbaar voor de enorme hoeveelheid tijd die zij vrijwillig heeft geïnvesteerd in de campagne 'Tolken terug in de zorg, alstublieft'. Zij heeft zich met grote bevlogenheid ingezet voor de voortgang en het lobbywerk van de campagne en daarmee ook JWS flink op de kaart gezet. Onze dank gaat ook uit naar alle andere vrijwilligers, in en buiten het bestuur, die zich ingezet hebben in de werkgroepen of voor JWS in het algemeen. Het aantal vrijwilligers is in het afgelopen jaar opnieuw gegroeid. We zijn ook blij dat mensen die het bestuur of werkgroep verlieten (incidenteel) beschikbaar bleven en zich als actieve vrijwilliger zich willen blijven inzetten. Zo heeft Anne van der Zon, specialist ouderengeneeskunde, de werkgroep Ouderen verlaten maar blijft zij beschikbaar en oproepbaar als vrijwilliger.

Daarnaast is er een vast groepje vrijwilligers dat ons bij activiteiten, zoals symposia, en de redactie van onze Nieuwsbrief, terzijde staan. Zo kunnen we altijd een beroep doen op de inzet van Aggie Niewint, Anja Janssen en Marina Hendriks, trouwe vrijwilligers bij (live) bijeenkomsten. De overige vrijwilligers van JWS staan vermeld bij de verschillende werkgroepen in dit jaarverslag en op de website.

5.5 Financiële steun

JWS draait niet alleen op vrijwilligers maar ook op donaties. We zijn onze donateurs dankbaar voor de financiële bijdragen waarmee zij bijdragen aan de voortgang van onze activiteiten. Met name bedanken we de Polak-Mainz Stichting die ons jaarlijks met een hoge donatie financieel ondersteunt. De meeste donaties komen aan het einde van het jaar binnen als reactie op de zogenaamde 'bedelbrief' die jaarlijks meegezonden wordt met Medisch Contact van half november. Dit jaar heeft

Marieke de Ridder, tekstschrijver, de voorzitter begeleid bij het schrijven van deze wervende brief, waarvoor veel dank. Helaas bleek ons dat de bedelbrief in Medisch Contact dit jaar tegelijk werd verzonden met een donatieoproep van een andere mensenrechtenorganisatie. Volgend jaar willen we hierover duidelijke afspraken maken zodat dit niet weer gebeurt. JWS is in financieel opzicht gezond maar we moeten constateren dat het aantal donaties afneemt. Voor een jaaroverzicht van de financiën verwijzen we naar de jaarrekening 2022 die separaat wordt gepubliceerd op onze website. Met het aantreden van de nieuwe penningmeester zijn we daarom opnieuw aan het onderzoeken op welke andere manier en we middelen kunnen verwerven om met name grotere projecten, zoals het ontwikkelen van nieuwe e-learnings of andere educatieve tools, kunnen financieren. De QR-code (zie aan het einde van die verslag) zullen we vaker benutten op flyers en in andere communicatie om zo meer donaties te kunnen verwerven.

5.6 Kantoor in Amnestyhuis

We blijven blij met onze huidige huisvesting in het Amnestyhuis in Amsterdam, en danken de medewerkers van de afdeling Beheer van Amnesty International voor de hand- en spandiensten die zij ons bij tijd en wijle bieden. Soraya Kanhai van Amnesty, die de beheerder gebouw is, heeft ons veel informatie geven over de situatie in het gebouw. Gelukkig konden we in 2022 weer veel meer gebruik kunnen maken van onze huisvesting en de zalen van Amnesty.

5.7 Overige samenwerking

De JWS is partner van de [Medical Human Rights Network](#), de vroegere IFHHRO, waarvan het hoofdbestuur in Nederland zetelt. JWS is meelezend lid van de Stuurgroep Lampion voor uitgeprocedeerden.

6. Samenstelling bestuur

6.1 Het bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van JWS werd per 31.12.2022 gevormd door:

- Dr. Alies (A.J.) Struijs, ethicus, **voorzitter**, senior beleidsmedewerker Ministerie van VWS/ethiek (tevens dagelijks bestuur; DB)
- Vacature vicevoorzitter
- Dr. Hans (J.G.B.M.) Rohlof, psychiater, Transparant GGZ, secretaris (tevens DB)
- Wim (W.) Reinders, financieel adviseur, penningmeester (tevens DB) tot 1 juni 2022
- Ronald (R.A.M.) Wopereis, financieel adviseur, penningmeester (tevens DB) vanaf 1 juni 2022 tot 1 juni 2026
- Drs. Petra (P.J.) de Jong, jeugdarts KNMG, GGD Hollands Midden (vicevoorzitter tot 1 dec 2022)
- Dr. Richard Starmans, huisarts, straatdokter en hospice-arts te Den Haag.
- Alicia Dibbets, LLM, mensenrechtenonderzoeker en trainer. Op eigen verzoek tot 1 sept. 2022
- Alette Broekens, MPH, adviseur publieke gezondheid, GGD Den Haag
- Dr. Irma Hein, kinder- en jeugdpsychiater, en senior onderzoeker, de Bascule en AMC, Amsterdam.
- Willemijn Put, beleidsadviseur KNMG, gezondheidsrecht jurist

6.2 Het secretariaat

Op het secretariaat werken op vrijwillige basis:

- Ashley Fenne, secretariaatsmedewerker, tot 1 febr. 2022 Daarna ontstond een vacature.
- Janna Beijers, communicatiemedewerker, tot 1 sept. 2022
- Yfke Prins, communicatiemedewerker vanaf 1 nov. 2022

6.3 Comité van Advies

Het Comité van Advies bestaat uit de volgende leden (in alfabetische volgorde):

- Prof. dr. I.D. (Inez) de Beaufort, emeritus hoogleraar Medische Ethiek en Filosofie
- Prof. Dr. A.M. (Anton) van Kalmthout, emeritus hoogleraar Strafrecht en Vreemdelingenrecht, en o.a. lid van het Comité ter Preventie van Martelingen (CPT)
- Prof. dr. T. (Toine) Lagro – Janssen, huisarts, emeritus hoogleraar Vrouwenstudies Medische Wetenschappen
- Drs. E. A.M. (Eduard) Nazarski, voormalig directeur Amnesty International Nederland
- Prof. Dr. E.P.(Eric) Moll van Charante, huisarts, hoogleraar Cardiovasculair risicomangement in een multi-etnische populatie en senior-onderzoeker afdeling Huisartsgeneeskunde/Sociale geneeskunde Amsterdam UMC
- Dr. Th (Thomas) Rinne, forensisch psychiater, hoofd van het Bureau voor Onderzoek en Educatie van het NIFP
- Drs. H.J. (Henk) Smid, voormalig directeur en adviseur ZonMw
- Prof. mr. dr. B.C.A. (Brigit) Toebes, hoogleraar Gezondheidsrecht in Internationaal Perspectief
- Dr. L (Lode) Wigersma, arts, voormalig directeur artsenfederatie KNMG, toezichthouder in de zorg

6.4 Andere medewerkers

Andere medewerkers van de JWS zijn boven beschreven bij de verschillende werkgroepen.

6.5 Redactie E-zine

De samenstelling van de redactie van de e-zine:

- Hans Rohlof, psychiater, eindredacteur.
- Yfke Prins, communicatiemedewerker

7. Contact

Voor nadere informatie over de activiteiten of publicaties van JWS verwijzen wij u graag naar onze website: www.johannes-wier.nl. Mocht u vragen hebben of informatie willen ontvangen over mogelijkheden om persoonlijk of financieel te kunnen bijdragen aan het werk van JWS, dan staan wij u graag te woord. U kunt schriftelijk, per e-mail of via het [contactformulier](#) op de website, contact met ons opnemen. U kan zich ook aanmelden voor de nieuwsbrief op onze [website](#).

Contactgegevens van JWS: Keizersgracht 177 1016 DR Amsterdam
Email: info@johannes-wier.nl www.johannes-wier.nl

IBAN NL39 TRIO 0254 6959 22

Amsterdam, 23 maart 2023

